

ОПШТИНА БЕРАНЕ

**ЛОКАЛНИ ПЛАН АКТИВНОСТИ
ЗА ПОСТИЗАЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ОПШТИНИ БЕРАНЕ ЗА
2019-2022.**

БЕРАНЕ, 2019.

САДРЖАЈ

УВОД

1.ПРАВНА РЕГУЛАТИВА

Међународни правни оквир за постизање родне равноправности

Правни оквир за постизање родне равноправности у Црној Гори

2.АКТУЕЛНО СТАЊЕ

Демографска ситуација

Број становника

Етничка припадност

Густина насељености

Старосна структура

Структура становништва по полу

Запосленост

3.РОДНА РАВНОПРАВНОСТ У ОПШТИНИ БЕРАНЕ

Родни аспект политичке партиципације

Родни аспекти економске партиципације

Родни аспекти социјалне заштите

Родне улоге у породици

Родни аспекти социо-културне партиципације

Родни аспекти медија и спорта

Родни аспекти образовања

4.ПОЛИТИКЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ОПШТИНИ БЕРАНЕ

Институционални механизам за родну равноправност на локалном нивоу

Преглед усвојених локалних акционих планова за родну равноправност

НВО сектор на локалном нивоу

Начин извјештавања о спровођењу Локалног плана активности за постизање родне равноправности

5.СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

I ОБРАЗОВАЊЕ

II ЗДРАВЉЕ

III ЕКОНОМИЈА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

IV НАСИЉЕ НАД ЖЕНАМА (У ПОРОДИЦИ)

V МЕДИЈИ, КУЛТУРА И СПОРТ

УВОД

Локални план активности за постизање родне равноправности (ЛПАПРР) је развојни документ општине Беране, који утврђује цијеловиту и усклађену политику општине у циљу унапређења родне равноправности.

Документ дефинише политику једнаких могућности, утврђује циљеве, мјере и план активности ради постизања родне равноправности, за период 2019-2022. године.

У документу су идентификовани приоритети дјеловања, одређени су носиоци активности, временски оквир за њихову реализацију, као и индикатори у остваривању циљева за постизање родне равноправности.

Локални план активности за постизање родне равноправности обухвата следеће области: образовање, здравље, насиље над женама (у породици), економија и одрживи развој, медији, култура и спорт. Водило се рачуна о томе да планиране активности из обухваћених области буду реалне и са могућношћу реализације у планираним оквирима.

Уставом Црне Горе, у поглављу “Људска права и слобода”, прецизирано је да држава јемчи равноправност жена и мушкараца и развија политику једнаких могућности. Гаранције дате највишим правним актом Црне Горе израђене су низом закона којима су уређени радни односи, запошљавање, пензијско и инвалидско осигурање, образовање, здравствена и социјална заштита, заштита на раду, породични односи, кривична дјела и сл.

Законом о родној равноправности (“Сл. Лист РЦГ, бр. 46/07 од 31. 07. 2017. године, „Сл. Лист ЦГ“, бр. 73/10 од 10. 12. 2010. године, 40/11 од 08. 08. 2011. године и 35/15 од 07. 07. 2015. године), уређује се начин обезбјеђивања и остваривања права по основу родне равноправности, у складу са међународним актима и опште прихваћеним правилима међународног права, као и мјере за елиминисање дискриминације по основу пола и стварање једнаких могућности за учешће жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота.

Родна равноправност подразумијева равноправно учешће жена и мушкараца у свим областима јавног и приватног сектора, једнак положај и једнаке могућности за остваривање свих права и слобода и коришћење личних знања и способности за развој друштва, као и остваривање једнаке користи од резултата рада.

Законом о родној равноправности су, такође, прописани механизми за постизање родне равноправности. У циљу елиминације дискриминације по основу пола и постизања родне равноправности, Законом су утврђене обавезе државних органа, органа државне управе и локалне самоуправе, јавних установа, јавних предузећа и других правних лица која врше јавна овлашћења.

У Закону је истакнута и улога цивилног сектора и дат значајан простор за дјеловање невладиних организација у укупним активностима на постизању родне равноправности.

У Црној Гори, до сада, основана два институционална механизма за постизање родне равноправности, и то: Одбор за родну равноправност Скупштине ЦГ и Одељење за родну равноправност у саставу Министарства за људска и мањинска права. Статут општине Беране усаглашен је са Законом о родној равноправности у дијелу који се односи на формирање скупштинског тијела тј. Савјета за родну равноправност.

Локални акциони план за постизање родне равноправности у Општини Беране ослања се на искуства и препоруке међународних докумената, а доноси се на основу Закона о родној равноправности и у сагласности је са Планом активности за постизање родне равноправности у Црној Гори за период 2017-2022 г. као и са другим законима и стратегијама у Црној Гори.

1.ПРАВНА РЕГУЛАТИВА

Међународни правни оквир за постизање родне равноправности

Прије свега треба имати на уму:

Европску повељу о родној равноправности на локалном нивоу

Такође, низом међународних докумената, конкретним нормама, препорукама, протоколима и закључцима међународних конференција уведена је обавеза успостављања равноправности жена и мушкараца. Њима се промовишу принципи родне равноправности и забрана дискриминације по основу пола, и предвиђају се конкретне обавезе у циљу реализације тих принципа.

Документа Уједињених нација:

- Универзална декларација о људским правима (1048);
- Конвенција о политичким правима жена (1952);
- Међународни пакт о грађанским и политичким правима (1966);
- Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима (1966);
- Конвенција о елиминацији свих облика дискриминације жена (CEDAW, 1979);
- Декларација о елиминацији насиља над женама (1993);
- Пекиншка декларација и платформа за акцију (1995);
- Универзална декларација о демократији (1997);

- Опциони протокол уз CEDAW (1999);
- Резолуција 1325 (2000) Жене, мир и безбједност;
- Милинијумски развојни циљеви (2000).

Документа Савјета Европе:

- Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода
- Европска социјална повеља
- Препорука Р (2003) 3 о уравнотеженом учешћу мушкараца и жена у јавном и политичком одлучивању
- Препорука Р (98) 14 о интегрисању родног принципа у јавну политику
- Препорука Р (96) 5 о помирењу радног и породичног живота
- Препорука Р(90) 4 о несексистичкој употреби језика
- Препорука Р (2002) 5 о заштити жена од насиља
- Препорука Р (2007) 17 о стандардима и механизмима за постизање родне равноправности
- Резолуција 176 (2004) о увођењу начела родне равноправности на регионални и локални ниво
- Приручник-родно буџетирање практична имплементација ЦДЕГ(2008)15
- Препорука Р1921 (2010)-родно буџетирање као средство за очување женског здравља
- Конвенција о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (мај 2011), а чија је Црна Гора потписала,а (ратификована 2014. године)

Документа Европске уније:

- Амстердамски уговор
- Директива 75/117/ЕЕЗ о примјени принципа једнаког третмана за жене и мушкарце у односу на доступност запослења, професионалну одлуку, напредовање на радном мјесту (76/2007/ЕЕЗ/79/7/ЕЕЗ, 86/378/ЕЕЗ)
- Посебну заштиту за раднице труднице, материнство и родитељско осуство утврђују следеће директиве(86/613/ЕЕЗ/, 9285/ЕЕЗ, 96/34/ЕЕЗ)
- Директива 76/207/ЕЕЗ која се тиче једнаког третмана за жене и мушкарце у односу на приступ запослењу, Професионалне обуке, напредовање на послу, као и на услове рада, позната као директива једног третмана
- Директива 2002/73/ЕЗ која је допуна директиве једног третмана и по први пут јасно дефинише сексуално узнемиравање на радном мјесту
- Директива 2006/54/ЕЗ обједињује 6 директива и односи се на примјену принципа једнаких могућности и једнаког третмана жена и мушкараца у односу на запослење и занимање
- Повеља о основним правима 2000,
- Стратегија за равноправност жена и мушкараца 2010-2015(који представља радни програм за родну равноправност ЕК)
- Европа 2020-Стратегија развоја

Правни оквир за постизање родне равноправности у Црној Гори

Устав Црне Горе (“Службени лист Црне Горе бр. 01/07, 38/2013- Амандмани I- XVI);

Закон о родној равноправности (“Службени лист РЦГ бр. 46/07 од 01. 07. 2007 и „Сл. Лист ЦГ“, бр. 73/10 од 10. 12. 2010. године, 40/11 од 08. 08. 2011. године и 35/15 од 07. 07. 2015. године);

Закон о забрани дискриминације (“Службени лист Црне Горе,бр. 046/10 од 06. 08. 2010, 040/11 од 08. 08. 2011, 018/14 од 11. 04. 2014, 042/17 од 30. 06. 2017.)

Закон о заштитнику/ци људских права и слобода (“Службени лист Црне Горе”, бр. 042/11 од 15. 08. 2011, 032/2014) од 30. 07. 2014, 021/17 од 31. 03. 2017),

Закон о заштити од насиља у породици (“Службени лист Црне Горе”, бр. 46/2010, 40/2011)

Стратегија заштите од насиља у породици 2011-2015 (јул 2011);

Протокол о поступању институција у случајевима насиља у породици (25.11.2012);

Кривични законик (“Службени лист РЦГ, бр.70/03,13/04;47/06 и “Службени лист Црне Горе”, бр. 40/2008, 25/2010), 32/2011, 64/2011- др. закон, 40/2013, 56/2013- испр. 14/2015, 42/2015, 58/2015- др. закон, 44/2017 и 49/2018);

Закон о раду (“Сл. лист Црне Горе”, бр. 49/2008 од 15.08.2008, 26/2009-испр. од 10.04.2009, 88/2009- др. закон од 31.12.2009, 26/2010- др. закон од 07.05.2010, 59/2011 од 14.12.2011, 66/2012, 31/2014, 53/2014, - др. закон и 4/2018 – одлука УС);

Закон о забрани злостављања на раду (“Сл.лист ЦГ 30/12 од 08. 06. 2012.);

Закон о запошљавању и остваривању права из осигурања од незапослености (“Сл.лист ЦГ”, бр. 14/2010, 40/2011- други закон, 45/2012, 61/2013 и 20/2015);

Закон о основном образовању и васпитању (“Сл. лист РЦГ,бр. 64/02 од 28.11.2002,31/05 од 18.05.2005,49/07 од 10.08.2007,”Сл.лист Црне Горе”,бр. 04/08 од 17.01.2008,21/09 од 20.03.2009,45/10 од 04.08.2010, 47/2017 од 19. 07. 2017. године);

Закон здравственом осигурању („Сл. Лист ЦГ“, бр. 06/2016 од 22. 01. 2016, 002/2017 од 10. 01. 2017, 22/2017 од 03. 04. 2017. и 13/2018 од 28. 02. 2018);

Закон о странцима (“Сл. лист Црне Горе” бр. 12/2018 од 23. 01. 2018. године и 03/2019 од 15. 01. 2019. године);

Породични закон („Сл.лист РЦГ“, бр. 01/2007 и „Сл. Лист ЦГ“, бр. 53/2016 од 11. 08. 2016. године);

Закон о бесплатној правној помоћи (“Сл. лист Црне Горе”,број 20/2011, 20/2015 од 24. 04. 2015);

Закон о избору одборника и посланика (“СЛ. лист РЦГ,бр.16/2000- пречишћени текст, 9/2001, 41/2002, 46/2002, 45/2004- Одлука УС, 48/2006, 56/2006- Одлука УС и „Сл. Лист ЦГ“, бр. 46/2011, 14/2014, 47/2014- Одлука УС, 12/2016- Одлука УС, 60/2017- Одлука УС и 10/2018- Одлука УС);

Закон о измјенама и допунама Закона о избору одборника и посланика(“Сл.лист ЦГ”,бр.46/11);

- План активности за постизање **родне равноправност у Црној Гори за период 2017-2021**
- **Препоруке CEDAW (Convention on the Elimination of the Discrimination against Women) Комитета:** Црна Гора је у октобру 2011. године у УН у Женеви представила свој иницијални државни извјештај **CEDAW** Комитета (Комитет за елиминацију свих облика дискриминације над женама)

Посебно наглашавамо препоруку CEDAW Комитета значајну за овај акт:

“Комитет, подсјећајући на своје опште препоруке бр.6 (1988.) и смјернице дате у Пекиншкој платформи за акцију о неопходним условима за ефективно функционисање националних механизма, препоручује да држава потписница:

а) Додатно ојача видљивост женских права подизањем ОРП на највећи ниво у организационој структури Министарства за људска и мањинска права,и ојача финансијску и људску подршку за рад ОРП да би оснажила његове капацитете за формирање, имплементацију, пружање савјета, координацију и праћење припреме законске регулативе и политика у области родне равноправности.

б) Опредијели адекватна финансијска средства за све општине како би им омогућила да успоставе сопствену структуру за родну равноправност и усвоје и ефективно примијене локалне планове за постизање родне равноправности;

ц) Ојача сарадњу са женским НВО у примјени и праћењу имплементације конвенције и Закона о родној равноправности и националних и локалних планова за родну равноправност и обезбиједи финансирање за одговарајуће активности ових НВО”

Члан 3 Закона о родној равноправности Црне Горе прописује да:

“Државни органи,органи државне управе и локалне самоуправе, јавне установе, јавна предузећа и друга правна лица која врше јавна овлашћења (у даљем тексту: органи), као и привредна друштва, друга правна лица и предузетници/це дужни су да, ради постизања родне равноправности, у свим фазама планирања, доношења и спровођења одлука, као и предузимања активности из своје надлежности оцјењују и вреднују утицај тих одлука и активности на положај жена и мушкараца”

Правни оквир за постизање родне равноправности на локалном нивоу

Општина Беране је 28. децембра 2008. године, уз подршку Мисије ОЕБС-а у Црној Гори потписала Меморандум о сарадњи са Канцеларијом за родну равноправност Владе Црне Горе (сада Одељење за родну равноправност при Министарству за људска и мањинска права).

Скупштина општине Беране донијела је Одлуку о родној равноправности у општини Беране (“Сл.лист ЦГ-Општински прописи”бр. 2/15).

Институционални оквир за постизање родне равноправности у општини Беране

Институционални оквир за постизање родне равноправности у општини Беране је Савјет за родну равноправност, као скупштинско радно тијело. службеници за родну равноправност при Секретаријату за општу управу и друштвене дјелатности. Ови субјекти учествују у имплементацији Закона о родној равноправности.

У изради ЛАПРР 2019-2022, Радна група се руководила законском обавезом члан 11 Закона о родној равноправности да општина у оквиру својих надлежности подстиче и остварује родну равноправност, односно предузима мјере и активности од значаја за остваривање родне равноправности у општини.

Законом о родној равноправности су прописани механизми за постизање родне равноправности,а на локалном нивоу сходно члану 23 поменутог Закона, органи локалне самоуправе дужни су да одреде службеника/цу који ће обављати послове координатора/ке у вези питања родне

равноправности из своје надлежности који учествују у припреми и спровођењу Плана активности. У циљу елиминације дискриминације по основу пола и постизања родне равноправности, Законом су утврђене обавезе државних органа, органа државне управе и локалне самоуправе, јавних установа, јавних предузећа и других правних лица која врше јавна овлашћења.

2.АКТУЕЛНО СТАЊЕ

Демографска ситуација

У периоду од 1948. до 1981.године уочава се тенденција раста броја становника,док је за период од 1981.године присутан пад броја становника.

Према подацима МОНСТАТ-а уочава се да је број становника у општини Беране смањен за 206 особа годишње, и то у периоду 2006-2008. године. У 2011. години општина је имала 33970 становника. Црногораца 8838 (26,02%), Срба 14592 (42,96%), Башњака 6021 (17,72%), Албанаца 70 (0,21%), Муслимана 1957 (5,76%), Хрвата 42 (0,12%), Босанаца 5(0,01%), Бошњаци-Муслимани 28 (0,08%), Црногорци- Муслимани 21 (0,06%), Црногорци-Срби 43 (0,13%), Египћана 170 (0,08%), Горанца 18 (0,04%), Југословена 27 (0,08%), Мађара 1 (0,00%), Македонаца 26 (0,08%), Муслимани-Црногорци-27 (0,08%), Њемаца 4 (0,01%), Рома 531 (1,56%), Руса 6(0,02%), Словенаца 5 (0,01%), Срби-Црногорци 179 (0,53%), Турака 2 (0,01%), Остало 93 (0,76%), Регионална припадност 3 (0,01%), Не жели да се изјасни 1250(3,68%).

Забилежени демографски трендови, а посебно миграција становништва, и ако повољни у односу на национални ниво, представљају значајну пријетњу за даљи развој Берана, посебно у погледу развоја тржишта и прилива нових инвестиција.

Број становника

Према резултатима пописа становништва Црне Горе (2011), општина Беране броји 33 970 становника, што чини 5,48% укупног броја становника Црне Горе. То значи да је општина Беране по броју становника пета општина у држави. Урбано становништво броји 11073 становника(32,06%),а рурално 22897(67,40%).

Етничка припадност

Према попису из 2011. године, етничка припадност становништва је сљедећа: 42,96% Срби; 26,02% Црногорци;17,72% Бошњаци; 5,75 Муслимани и 7,54 % остали.

Густина насељености

На основу резултата пописа становништва Црне Горе(2011), општина Беране броји 33 970 становника, па густина насељености износи 47 становника по км², што је нешто мање у односу на попис из 2003. године, када је густина насељености износила 49 становника по км².

Старосна структура

Према посљедњем попису (2011.), просјечна старост становника Берана је 36,4 године, по чему се општина сврстава међу 12 демографско старих општина у Црној Гори. Становништво старости од 15 до 64 год. броји 22.299 лица или 65,64% укупног броја становника.

Структура становништва по полу

Када је ријеч о родној (полној) структури становништва, регистровано је 17.087(50,30%) мушкараца и 16.883(49,70%) жена.

Запосленост

Регистрована запосленост у Беранама чини приближно 3,5% укупне запослености у Црној Гори. На основу пописа становништва из 2011.г. структура активног становништва је 10.817 становника. Према запослености, структура становништва је следећа: 6 353 је запослено и 4 464 је незапослено.

Анализирајући становништво према економској активности од укупног становништва активног становништва је 10 817; дјеце до 15 година старости је 7 143 а неактивног становништва је 15 965.

Међутим, дугорочни трендови указују да број регистрованих запослених у Беранама константно расте. У периоду од 10 година регистрована је запосленост у Беранама за 31,5%, што је виша стопа раста у односу на национални ниво (око 25% је раст на националном нивоу).

С друге стране ,подаци са пописа из 2003. године показују да је број запослених у Беранама износио 7 570 особа. Уколико посматрамо овај податак и податак о регистрованој запослености који је нешто нижи од 5 000 запослених у 2003. години,удио сиве економије у запослености би био приближно 37%.

3. РОДНА РАВНОПРАВНОСТ У ОПШТИНИ БЕРАНЕ

Родни аспекти политичке партиципације

Учешће жена у одлучивању је индикатор колико су женама доступни положаји моћи,друго,то је сигуросни механизам да се очувају слободе и права које су већ постигле,и треће то је инструмент за остваривање права која још увијек нијесу осигурана. Податак из 2016. године.

Одборници/це	Мушкарци	Жене	Укупно	Жена %
	25	10	35	28,, 05%

Функционери у општини Беране	Пол
Предсједник општине	Мушкарац

Предсједник скупштине Потпредсједници општине Потпредсједник скупштине Секретар скупштине Главни администратор		Мушкарац Мушкарац (2) Мушкарац Мушкарац Мушкарац
--	--	--

Руководећа мјеста у органима локалне управе, службама, Јавним установама и Д.О.О. Подаци из 2018.године

Руководећа позиција		Пол
Секретаријати	-Секретаријат за општу управу и друштвене дјелатности; -Секретаријат за финансије и економски развој; -Секретаријат за планирање и уређење простора; -Секретаријат за комунално-стамбене послове и саобраћај; -Секретаријат за пољопривреду, туризам, водопривреду и заштиту животне средине; -Секретаријат за спорт, културу, омладину и сарадњу са НВО; -Секретаријат за инспекцијске послове	Жена Мушкарац Мушкарац Мушкарац Мушкарац Мушкарац Мушкарац
Управа	-Управа локалних јавних прихода	Мушкарац
Дирекција	-Дирекција за имовину	Мушкарац
Службе	-Комунална полиција -Информациони центар -Служба заштите -Агенција за инвестиције и развој -Служба за унутрашњу ревизију	Мушкарац Мушкарац Мушкарац Мушкарац Жена
Посебне службе	-Служба Предсједника Општине -Скупштинска служба -Служба Главног администратора -Служба менаџера -Служба за заједничке послове -Служба главног градског архитекте	Жена Мушкарац Мушкарац Мушкарац Жена
Јавне установе	-Полимски музеј -Центар за културу	Жена Жена

Д.О.О.	-Спортски центар -Комунално -Водовод и канализација -Радио Беране	Мушкарац Мушкарац Мушкарац Мушкарац
--------	--	--

Родни аспекти економске партиципације

Запосленост према полу у општини Беране

2017	Годишњи просјек	Од тога жене	%жена у укуп. бр.запосл.
Беране	4469	2285	51,1

Преглед запослених и незапослених лица по полу у општини Беране, за децембар 2015/2016/2017.godinu

	Свега			Жене		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Незапослена лица на почетку извјештајног периода	2 601	5 168	6 472	1 173	2 526	3 644
Пријављени за запосленје у току извјештајног периода	422	968	237	297	434	131
Лица запослена и лица отишла у иностранство	144	112	186	54	61	82
Лица брисана са евиденције у току извјештајног периода	173	190	247	72	102	130
Незапослена лица на крају извјештајног периода	2 850	5 946	6 462	1 398	2 858	3 645
Незапослена лица била у радном односу на	1 687	2 940	3 079	776	1 171	1 471

крају извјештајног периода						
Незапослена лица која први пут траже запосленје на крају извјештајног периода	1 163	3 006	3 383	622	1 687	2 174

Обзиром да је развој женског предузетништва препознат као један од конкретних корака ка унапређењу економске позиције жене, интересантни су и подаци о власништву пословних субјеката

	Укупан број пословних субјеката	Број мушкараца власника	Број жена власница	Процент мушкараца власника	Процент жена власница
Беране	465	413	52	88%	12%

Незапослена лица према школској спреми и полу у 2015/16/17.годину

Незапослена лица по полу и стручној спреми за мјесец децембар 2015.године

	Укупно	Žене
Незапослена лица са почетку извјештајног периода	2 601	1
Пријављени за запосленје у извјештајном периоду	422	297
Лица запослена и лица отишла у иностранство	144	54
Лица брисана са евиденције у току извјештајног периода	173	72
Незапослена лица на крају извјештајног периода	2 850	1 398
Незапослена лица била у радном односу	1687	776
Незапослена лица која први пут траже запосленје	1163	622

Незапослена лица по полу и стручној спреми за мјесец децембар 2016.године

	Укупно	Žене
Незапослени лица са почетку извјештајног периода	5 168	2 526
Пријављена за запосленје у току извјештајног периода	968	434
Лица запослена и лица отишла у иностранство	112	61
Лица брисана са евиденције у току извјештајног периода	190	102
Незапослена лица на крају извјештајног периода	5 946	2 858

Незапослена лица била у радном односу на крају	2 940	1 171
Незапослена лица која први пут траже запосленје	3 006	1 687

Незапослена лица по полу и стручној спреми за мјесец децембар 2017.године

	Укупно	Жене
Незапослена лица на почетку извјештајног периода	6 472	3 644
Пријављени за запосленје у току извјештајног периода	237	131
Лица запослена и лица отишла у иностранство	247	82
Лица брисана са евиденције у току извјештајног периода	247	130
Незапослена лица на крају извјештајног периода	6 462	3 645
Незапослена лица била у радном односу на крају извјештајног периода	3 079	1 471
Незапослена лица која први пут траже запосленје на крају извјештајног периода	3 383	2 174

Родни аспект социјалне заштите

На основу евиденције Бироа рада у Беранама за мјесец децембар 2016. године, укупно је било 521 прималаца новчане надокнаде за незапослена лица, а од тога 101 жена, односно 16,26%

На основу података Центра за социјални рад Беране, Андријевица и Петњица у 2017. години, укупан број корисника материјалног обезбјеђења био 947 породица, односно 3 051 члана.

Насиље над женама и дјецом у породици

Подаци Центра за социјални рад Беране, Андријевица и Петњица

Стручни тим Центра за социјални рад је у току 2017. године у складу са Законом о заштити од насиља у породици обрадио 40 а у 2016. год. 67, а у 2015. години 56 лица.

На захтјев Подручног органа за прекршаје обрађено је у 2015.години 20 а у 2016.год. 18 породица.На иницијативу Управе полиције обрађено је у 2015.години 12 а у 2016. год. 2 предмета, а на захтјев странака у 2015. години 9 а у 2016. год. такође 9 предмета. У 2015. години 10 дјеце је било директна жртва породичног насиља (5 дјечака и 5 дјевојчица) а у 2016. године је било 2 дјеце (1 дечак и 1 дјевојчица).

Подаци Основног државног тужилаштва у Беранама

У 2015. години, поднијето пријава против 13 лица, гдје је оштећено 11 лица женског пола. У Основном суду у Беранама поднијето је 10 оптужних предлога, док су за 3 лица донијета рјешења о одбацивању кривичне пријаве;

У 2016. години поднијето је пријава против 14 лица, а оштећено је 16 лица женског пола. Поднијето је 8 оптужних предлога, док су за 6 лица донијета рјешења о одбацивању кривичне пријаве;

У 2017. године поднијето пријава против 18 лица, а оштећено је 15 лица женског пола. У овој години поднијето је 9 оптужних предлога, док су за 10 лица донијета рјешења о одбацивању кривичне пријаве;

Подаци Основног суда у Беранама

У 2015. години, пред Основним судом у Беранама вођено је шест поступака због кривичног дјела насиље у породици или у породичној заједници из члана 220 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ ЦГ, по оптужном предлогу Основног државног тужилаштва. Завршени су на следећи начин: 2 казна затвора, 3 условна осуда и 1 ослобађајућа пресуда, која је рјешењем Вишег суда у Бијелом Пољу укинута и предмет враћен Основном суду на поновно суђење.

У 2016. години, пред Основним судом у Беранама вођено је једанаест поступака због кривичног дјела насиље у породици или у породичној заједници из члана 220 ст 2 у вези ст. 1 КЗ ЦГ, по оптужном предлогу Основног државног тужилаштва. Завршени су на следећи начин: 3 казна затвора, шест условно, 2 новчано.

У 2017. години, пред Основним судом у Беранама вођено је девет поступака због кривичног дјела насиље у породици или породичној заједници из члана 220 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ ЦГ, по оптужном предлогу Основног државног тужилаштва. Завршени су на следећи начин: 6 казни затвора, 3 условно.

У 2018. години, пред Основним судом у Беранама вођено је шест поступака због кривичног дјела насиље у породици или породичној заједници из члана 220 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ ЦГ, по оптужном предлогу Основног државног тужилаштва. Завршени су на следећи начин: 5 казни затвора, 1 условна.

Подаци Подручног органа за прекршаје Берана

У 2015. години, у Подручном органу за прекршаје предмети из области примјене Закона о заштити од насиља у породици завршени су на следећи начин: Изречено је 15 новчаних казни, 12 казни затвора, 9 опомена, 30 заштитних мјера и 2 васпитне, а у 2014. години изречено је 17 новчаних казни, 5 казни затвора, 9 опомена и 28 заштитних мјера.

Подаци Министарства унутрашњих послова управе полиције ЦБ Беране

I Током 2015. године: Поднесено је 88 захтјева за покретање прекршајног поступка, чиме је обухваћено 91 извршилац. По чл.36 (прекршајна одговорност), 48 предмета. По чл. 37 (прекршајна одговорност за занемаривање) Закона о заштити од насиља у породици. За 83 предмета су изречена правоснажна рјешења. Изречено је укупно 29 заштитних мјера. Структура жртава је следећа: М=48; Ж=51. Поднесено је и 12 кривичних пријава за КД из чл.220“насиље у породичној заједници“ КЗЦГ.Структура жртава је следећа: М=12; Ж=2.

II Током 2016. године: Поднесено је 78 захтјева за покретање прекршајног поступка, чиме је обухваћено 87 извршилаца. По чл. 36 (прекршајна одговорност породице), 58 предмета. По чл. 37 (прекршајна одговорност за занемаривање) Закона о заштити од насиља у породици, 20 предмета. За 68 предмета су изречена правоснажна рјешења.Изречено је укупно 18 заштитних мјера. Структура жртава је следећа: М=34; Ж=59. Поднесено је 9 кривичних пријава за КД из чл. 220 „Насиље у породици или породичној заједници“ КЗЦГ. Структура жртава је следећа:М=8; Ж=

III Током 2017. године: Поднесено 46 захтјева за покретање прекршајног поступка, чиме је обухваћено 47 извршилаца. По чл. 36 (прекршајна одговорност породице), 43 предмета. По чл. 37 (Прекршајна одговорност за занемаривање) Закона о заштити од насиља у породици, 3 предмета. Од тог броја за 42 предмета су изречена правоснажна рјешења. Изречено је укупно 15 заштитних мјера. Структура жртава је следећа: М=19; Ж= 38. Поднесено је и 12 кривичних пријава за КД из чл. 220“ Насиље у породици или породичној заједници“ КЗЦГ. Структура жржава је следећа: М=2 Ж=9.

Подаци НВО “ЖЕНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ФЕНИКС” у Беранама

На основу података ФЕНИКСА у 2015. години је 65 жена које су затражиле помоћ по сваком основу;

У 2016. години, затражило је помић 64 жене по сваком основу;

А у 2017.години, затражило је 52 жене помоћ по сваком основу:

У периоду од 2015-2017. године, пружено је 181 услуга женама. Пријављивале насиље: над њима, насиље у породици, тражиле правну помоћ, упућиване код надлежних институција, тражиле судску заштиту.

Подаци НВО СОС телефона у Беранама

Број жена које су затражиле помоћ у 2015. години је 63;

У 2016. години, број жена је затражило помоћ 76.

Број жена које су затражиле помоћ у 2017. години је 92.

У периоду од 2015 -2017.године, пружено је 1278 услуга женама са искуством насиља.

Сви који су се јавили у овом периоду прегледани су од стране надлежне специјалистичке службе, заказани су и обављени контролни прегледи у више наврата, прописана адекватна терапија уз спроведен психосоцијални третман, а у неколико наврата оне које врше насиље упутили на даљи хоспитални третман.

Подаци ЈЗУ ДОМА ЗДРАВЉА “Др Ника Лабовић”у Беранама

Представници/це Дома здравља (психолошкиња и социјална радница) активно учествују у раду Мултидисциплинарног тима за породично насиље у Центру за социјални рад.

I Током 2015. године; психосоцијални третман : 2 мушкараца, 16 жена, 2 дјеце. Пријава насиља: 1 мушкарац, 10 жена, 1 дијете;

II Током 2016. године; психосоцијални третман: 16 мушкараца, 7 жена и 4 дјеце. Пријава насиља: 4 мушкараца, 20 жена и 3 дјеце;

III Током 2017. године, психосоцијални третман: 6 мушкараца, 14 жена и 10 дјеце. Пријава насиља: 14 жена и 8 дјеце, мушкараца 0.

Родне улоге у породици

Родне улоге у породици су дефинисане и подјелом кућних послова, као и дужином времена које се издваја за њихово обављање. У децембру 2011. године Ипсос Стратегис Маркетинг спровео је истраживање и добијене оцјене важе и за општину Беране. Када је ријеч о дистрибуцији времена проведеног у кућним пословима жене још увијек значајно дуже проводе своје вријеме у овим активностима него што је случај са мушкарцима. Док свега око 1% удатих и 5% неударних жена наводи да се не бави кућним пословима, сваки четврти мушкарац (супруг/партнер) се не бави кућним пословима, а на сјеверу Црне Горе, готово сваки трећи супруг/партнер не учествује у обављању кућних послова. Осим тога 6% супружника/партнера проводи између 1 и 2 сата дневно у кућним пословима и 3% између 2 и 3 сата. Упркос наведеним чињеницама, 28% жена од оних које живе у браку или партнерском односу учешће супруга односно партнера у обављању кућних послова оцјењује као задовољавајуће, а свака трећа као осредње, док 17% жена учешће њихових партнера у обављању кућних послова оцјењује као незадовољавајуће.

Родни аспекти социо-културне партиципације

Носилац културних дешавања у Беранама је Јавна установа "Центар за културу", основан 1960. године, који је до 1973. године носио име "Дом културе". На челу Центра за културу је жена, а и већина запослених су жене. У саставу центра налази се и библиотека "Др Радован Лалић" основана 1948. године. Располаже са више од 40.000 јединица библиотекарске грађе. Постоје и културно-умјетничка друштва "Коло", "Дуга", "Лим", "О' Дива бел цанто". Значајно мјесто у културној баштини заузима и "Полимски музеј", основан 1955. године.

Родни аспекти медија и спорта

Једини локални медиј у општини Беране је локални јавни емитер "Радио Беране", који има стабло запослених 18, од тога 10 жена и 8 мушкараца. На неодређено: 2 жене и 2 мушкараца, директор-мушкарац. Нема посебну емисију посвећену женама, људским правима, нити цивилном сектору. У Беранама постоје 32 спортска клуба, од чега је 8 женских. Спорт је доминантна мушка активност.

Родни аспекти образовања

Подаци о структури ученика и запослених по полу у основним и средњим школама 2014/15 godinu

	Ученика/ца		Запослених	
	Ученика	Ученица	Мушкараца	Жена

ЈУ ОШ“ЛУБНИЦЕ“	20	20	8	8
ЈУ ОШ „Владулав Рајко Кораћ“	26	14	10	6
ЈУ ОШ „Радомир Митровић“	549	460	22	66
ЈУ ОШ““Доња Рженица“	50	53	11	12
ЈУ ОШ“Вукашин Радуновић“	348	327	17	46
ЈУ ОШ „Вук Караџић“	637	546	27	70
ЈУ ССШ „ Вукадин Вукадиновић“	362	197	51	47
ЈУ ССШ	269	104	13	27
ЈУ Гимназија“Панто Малишић“	243	297	22	21
ЈУ Медицинска школа	219	450	20	36

У ЈУ Гимназија „Панто Малишић“: 2014/15/16/17 godina

	Ученика/ца	Запослених	Ученица	Запослених жена
Број уписаних за школску 2014/2015	545		307	
Број запослених на почетку школске 2014/2015		41		19
Број уписаних за школску 2015/2016	518		293	
Број запослених на почетку школске 2015/2016		44		24
Број уписаних за школску 2016/2017	506		278	
Број запослених на почетку школске 2016/2017		41		20

4.ПОЛИТИКЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ОПШТИНИ БЕРАНЕ

Институционални механизам за родну равноправност на локалном нивоу

Уз подршку Мисије ОЕБС-а у Црној Гори, у децембру 2008. године потписан је Меморандума о сарадњи на постизању родне равноправности са 10 општина у Црној Гори. То је подразумијевало 4 основна корака: именовање координатора/ке при локалном секретаријату који има ту надлежност, израду и усвајање локалног плана (ЛАП) за постизање родне равноправности, израда и усвајање Одлуке о родној равноправности на локалном нивоу која би била показатељ политика општина у свим областима у односу на родну равноправност, и темељни акт на локалном нивоу, те именовање Савјета за родну равноправност, као скупштинског тијела. Од 10 општина, координатори/ке, односно канцеларије су именоване односно формиране у 6 општина. У општини Беране је именовано лице за родну равноправност-координаторка.

Скупштина општине Беране, 2011. године формирала је први Савјет за родну равноправност. Наредни Савјет за родну равноправност формиран је у мају 2014. године. Савјет чине жене (у претходном био је један мушкарац). Истраживања показују да грађани и грађанке нијесу довољно упознати/е са Законом о родној равноправности и Планом за постизање родне равноправности. С друге стране, у довољној мјери су упознати са самим појмом родна равноправност”. Запослени/е у неким институцијама прошли су скроман број едукација везано за родну равноправност кроз

цивилни сектор. Што се тиче запослених у Општини Беране, кроз Мрежу координаторки за родну равноправност општина Црне Горе, планиране су активности у наредном периоду. Једна од активности биће и едукација функционера и старјешина органа локалне управе.

Преглед усвојених локалних акционих планова за родну равноправност

У општини Беране досада усвојен Локални план активности запостизање родне равноправности 2015-2017. Законом о родној равноправности прописано је да је Министарство за људска и мањинска права надлежно да координира и прати процес успостављања акционих планова на свим нивоима.

НВО сектор на локалном нивоу

Када је у питању финансирање невладиних организација, извјесна финансијска средства издваја Влада, локална управа такође издваја средства за невладине организације.

На територији општине Беране регистровано је 192 невладиних организација. Од овог броја десетак је активно, а само су 4 регистроване као женске организације. На састанку са представницима Министарства за људска и мањинска права и представницима локалне власти, НВО су инсистирале на доношењу закључака и препорука у циљу боље међусобне сарадње.

Начин извјештавања о спровођењу Локалног плана активности за постизање родне равноправности

Једногодишњи извјештај о реализацији ЛПААР припрема Секретаријат за општу управу и друштвене дјелатности. Предметни извјештај ће након усвајања на Скупштини општине Беране бити доступан јавности на сајту општине Беране.

Након мапирања и одрађених (обрађених) анкета са терена, Јавних расправа и мишљења чланица Радне групе, определијели смо се за пет тема, као приоритети. Реализација активности из предложених области су битни за заједницу, грађане/ке.

5. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

I ОБРАЗОВАЊЕ

ЦИЉ: ПОСТИЗАЊЕ РАВНОПРАВНОСТИ ПОЛОВА У ОБЛАСТИ ОБРАЗОВАЊА

ПОДЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ ПОСЛОВА	РОК	ПОКАЗАТЕЉИ	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
---------------	-------------------	------------------------	------------	-------------------	---------------------------

<p>Подциљ 1.Указати на постојање родних стереотипа у образовању</p>	<p>1.1. Установити и организовати на нивоу општине базу података по полу у коју укључити: наставни кадар и ђаке за све нивое образовања. Најмање једном у двије године публиковати податке и објавити на сајт општине. Посебно пратити укљученост Ромске дјеце у школски систем и податке о школовању за дјевојчице.</p>	<p>Надлежни орган: Секретаријат за општу управу и друштвене дјелатности Координаторка за РР у сарадњи са: - Подручно одељење за статистику, - васпитно -образоване установе -Савјет за РР -Министарство за људска и мањинска права.</p>	<p>2019-2022</p>	<p>Форми. база података -објављени подаци на званичном сајту -квалитативни показатељи о процесу образовања -већи број ромске дјеце која остају у школском систему -повећан број женске и мушке дјеце уписане на нестандартна занимања -број кампања за упис дјевојчица у школе за војна и полицијска занимања, царину и сл.</p>	<p>Локална самоуправа, донатори, државни буџет</p>
<p>Подциљ 2: Постићи већу родну сензибилисаност наставника и наставница у предшколским установама, основним и средњим школама</p>	<p>1.2.Организовати једногодишње обуке о РР за наставни кадар и ђаке на свим нивоима образовања 1.3.Едуковати родитеље ромске дјеце о значају</p>	<p>Савјет за РР самостално или у сарадњи са другим општинама, образовним установама, Координаторком за РР и НВО Савјет за РР</p>	<p>2019-2022</p>	<p>Одржане обуке : Имплементација Закона о РР-План активности -реализација на локалном нивоу</p>	

Подциљ 3: Родно сензибилисање родитеља ромске дјеце о потреби уписа и завршетка школовања за ромске дјевој. посебно, родно сензибилисање младих Рома/киња	образовања у марту мјесецу, прије уписа у школу 1.4. Радионице са младим Ромкињама о значају даљег школовања (превенција раних бракова)	Координаторка за РР Образовне установе НВО Координаторка за РР Образовне установе НВО		Одржане радионице	
---	---	--	--	-------------------	--

II ЗДРАВЉЕ

ЦИЉ: ЗАШТИТА И УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА ЖЕНА

ПОДЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ ПОСЛОВА	РОК	ПОКАЗАТЕЉИ	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
Подциљ: Подизање свијести јавности, информисање жена и едукације о значају раног откривања рака	Активности везати за значајне датуме из календара свјетске здравствене организације: 4. фебруар- Свјетски дан превенције карцинома, 24. март- Свјетски дан превенције рака грлића материце, европска недеља превенције грлића материце, 7. април, Свјетски дан заштите здравља... 2.1. Организовати кампање и трибине једном годишње за превенцију рака дојке, грлића материце, рака простате, штитне жлијезде, наркоманије, алкохолизма и безбједности у саобраћају (медијски пропатити) Штампање лифлета 2.2. Годишњи мамографски	Надлежни секретаријат- координаторка у сарадњи са Министарством здравља, Домом здравља Беране, НВО Савјет за РР у сарадњи са надлежним органом локалне управе, здравствене установе, сеоске МЗ, НВО Министарство здравља Министарство за људска и мањинска права	2019-2022	Активности и успјешности Оганизоване кампање, трибине, штампани и подијељени лифлети, повећан број превентивних и периодичних прегледа, број посјета савјетовалиштву Број обављених	Локална самоуправа, донатори, државни буџет

Родно освјешћење запослених у здравству	<p>преглед за 500 жена старости преко 40 година (набавка апарата или превоз до најближег мјеста гдје постоји апарат)</p> <p>2.3. Установити, организовати и формирати на нивоу општине базу података по полу која се односи на обољења од различитих болести.</p> <p>Едукација здравствених радника и радница о појму родне равноправности и значају родноосетљиве здравствене заштите.</p>	<p>Савјет за РР у сарадњи са Домом здравља Надлежни орган локалне управе Координаторка за РР и НВО</p> <p>Министарство за људска и мањинска права Одељење РР Владе ЦГ Министарство здравља Савјет за РР</p>	2019-2022	<p>мамографских прегледа, број случајева раног откривања рака дојке</p> <p>Формирана база података, периоди ажурирања, предузете активности на основу показатеља</p>	
---	--	---	-----------	--	--

III ЕКОНОМИЈА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

ЦИЉ: РАВНОПРАВНИ ПРИСТУП ЖЕНА И МУШКАРАЦА ЕКОНОМСКИМ РЕСУРСИМА И СТВАРАЊЕ ЈЕДНАКИХ МОГУЋНОСТИ ЗА ЊИХОВО КОРИШЋЕЊЕ

ПОДЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ ПОСЛОВА	РОК	ПОКАЗАТЕЉИ	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
Подизање свијести о потреби економског осамостаљења жена и подстицање женског предузетништва	<p>3.1. Установити и организовати на нивоу општине базу података по полу, годинама и по квалификационој структури у коју укључити: запослене, незапослене, предузетнике и потребе за радном снагом и врстом послова. Установити базу података о женама предузетницама у општини Беране.</p> <p>3.2. Израда брошуре и едукација жена о предузетништву са нормалним</p>	<p>Савјет за РР Биро рада Секретаријат за привреду, развој и финансије Подручно одељење за статистику Локални бизнис Центар НВО</p>	2019-2022	Формирана база података	Локална самоуправа, донатори, државни буџет,

Увођење родног буџетирања у општини Беране	<p>оквиром и упутством како основати предузећа;</p> <p>3.3. Обука за израду бизнис планова</p> <p>3.4. Обука незапослених жена о правима и обавезама приликом запошљавања, на раду и у вези са радом</p> <p>3.5. Обука за жене како аплицирати за посао/како написати ЦВ</p> <p>3.6. Обука за родно Буџетирање за запослене у општини Беране</p> <p>3.7. Промоција женског стваралаштва од домаћице до успјешне жене у бизнису, политици, медицини, идр.</p>	<p>Савјет за РР Биро рада Надлежни Секретаријат локалне управе</p> <p>Одговорна особа за РР Савјет за РР Надлежни секретаријат</p>		Формирање комисије за праћење реализације родног буџ.	
--	---	--	--	---	--

IV НАСИЉЕ НАД ЖЕНАМА (У ПОРОДИЦИ)

ЦИЉ: ЕЛИМИНАЦИЈА СВИХ ОБЛИКА НАСИЉА НАД ЖЕНАМА И ДЈЕВОЈЧИЦАМА

ПОДЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ ПОСЛОВА	РОК	ПОКАЗАТЕЉИ	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
	4.1. Установити на нивоу општине базу података по полу у коју треба укључити податке о случајевима и облицима насиља над женама и	Савјет за РР Координаторка за РР Управа полиције-ПЈ Здравствене установе Центар за социјални рад	2019-2022	Формирана база података	Локална самоуправа, донатори, државни буџет

<p>Елиминација свих облика насиља у породици</p>	<p>насиља у породици 4.2. Организовати за сваки квартал у години (4) радионице о ненасилној комуникацији за ђаке основних и средњих школа и родитеља 4.3. Организовати дебате ученичких дебатних клубова на тему насиља у породици, или раних бракова 4.4. Створити услове и припремити се за организовање бесплатне правне помоћи за жртве насиља у породици Активности: Обука о начинима и могућностима за коришћење бесплатне правне помоћи у случајевима насиља у породици (циљна група)- жене из осјетљивих категорија становништва, незапослене, жене са села, Ромкиње и Египћанке) 4.5. Обука мултидисциплинираних тимова о законодавном оквиру и примјерима добре праксе у области насиља у породици</p>	<p>НВО Тужилаштво Суд</p> <p>Савјет за РР Координатрка за РР Надлеж.орг.лок.упр. Образовне установе НВО</p> <p>Савјет за РР Координаторка за РР</p>		<p>Одржане радионице</p> <p>Пружање бесплатне правне помоћи</p>	
---	---	--	--	---	--

V МЕДИЈИ, КУЛТУРА И СПОРТ

ЦИЉ: УНАПРИЈЕДИТИ КВАЛИТЕТ РАДА МЕДИЈА, КУЛТУРЕ И СПОРТА У ОБЛАСТИ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

ПОДЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ ПОСЛОВА	РОК	ПОКАЗАТЕЉИ	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
Постизање РР у медијима, спорту и култури-елиминација предрасуда, стереотипа, мизогиније и афирмација женског стваралаштва	6.1. Успоставити сарадњу са локалним медијима и договор о организовању емисија на тему РР најмање једном мјесечно у сталној програмској шеми и рубрикама (новине, радио)	Савјет за РР Радио Беране НВО	2019-2022	Емитоване емисије	Локална самоуправа, донатори, државни буџет
	6.2. Едукација представника медија о питањима из области родне равноправности и коришћења родносензитивног језика	Одговорно лице за РР Радио Беране НВО Експерти/киње	2019-2022	Успјешне едукације	
	6.3. Креирати медијске садржаје на тему родне равноправности	Одговорно лице за РР Радио НВО Експерти/киње	2019-2022	Реализација садржаја на тему РР	
	6.4. Организовати изложбе и сајмове стваралаштва жена најмање једном годишње поводом обиљежавања значајних датума	Савјет за РР Организатор манифестације (Градска библиотека, позориште итд.) НВО	2019-2022	Организовање изложбе, сајмови	

	<p>6.5. Повећати учешће жена на најмање 30% у управним структурама спортских друштава.</p> <p>Активности: едукација, -кампања, -лобирања, -израда/измјена, -обука/критеријума за избор чланова/ица, У.Одбора</p>	<p>Савјет за РР Надлежни орган у општини</p>	<p>2019-2022</p>	<p>Остварене квоте од 30%</p>	
--	---	---	------------------	-------------------------------	--

Анекс 1

У складу са потребом доношења овог стратешког документа Предсједник Општине Беране именовao је Радну групу за израду Локалног плана активности за унапређење родне равноправности општине Беране, у саставу:

1. Данијела Марковић, предсједница
2. Фатима Међедовић-Беговић, чланица
3. Златица Обрадовић, чланица
4. Ана Голубовић-Поповић, чланица
5. Вања Ђуричанин, чланица

2. Задаци предсједнице Радне групе били су: обезбјеђивање услова за рад Радне групе, организовање, координација и вођење састанака Радне групе, руковођење процесом израде докумената, као и контрола и обезбјеђивање поштовања извршења утврђених обавеза и договорених рокова и презентовање локалног плана јавности.

3. Задаци чланова/ца Радне групе били су: учешће у конкретним активностима у току израде докумената, учешће у спровођењу истраживања и прикупљања података, учешће у припреми нацрта докумената и други задаци у току израде документа.

4. Административну помоћ члановима/ицама Радне групе пружио је надлежни орган локалне управе, представници/це локалног медија и НВО, чије је деловање усмјерено на унапређење родне равноправности.

5. У изради истог Министарство за људска и мањинска права у сарадњи са Мисијом ОЕБС-а у Црној Гори, пружило је техничку подршку у смислу дефинисања процедура, правила, структуре текста и вођења процеса групног рада.

